

ADVIES Nr 25 / 1999 van 23 juli 1999

O. Ref. : 10 / A / 1999 / 027

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit houdende uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Justitie van 24 juni 1999;

Gelet op het verslag van mevr. VANLERBERGHE en de heren ROBBEN, VAN HOVE en POULLET

Brengt op 23 juli 1999 het volgende advies uit:

Voorafgaande opmerkingen

Bij brief van de Minister van Justitie dd. 24 juni heeft de Commissie kennis gekregen van het verslag aan de Koning bij het ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, evenals van de versie van dit ontwerp die, na aanpassing aan het advies nr. 008/1999 van de Commissie van 8 maart 1999 en na goedkeuring in de Ministerraad, voor advies werd voorgelegd aan de Raad van State. In zijn schrijven verzoekt de Minister de Commissie een aanvullend advies uit te brengen omtrent deze teksten. De Commissie stelt in het algemeen vast dat met de bemerkingen vervat in haar bovenvermeld advies nr. 008/1999 in ruime mate rekening is gehouden, en beperkt zich in wat volgt dan ook enerzijds tot het in herinnering brengen van een aantal bemerkingen die niet werden gevolgd, zonder dat dit op een voor de Commissie overtuigende wijze wordt verantwoord, en anderzijds tot een aantal opmerkingen m.b.t. het verslag aan de Koning.

Hoofdstuk I : Definities

Artikel 1

De Commissie is van oordeel dat de nieuwe definitie van de notie "intermediaire organisatie" nog niet voldoende waarborgen biedt. Deze notie wordt ingevoerd om een instantie te benoemen die instaat voor het omzetten van niet-gecodeerde gegevens naar gecodeerde gegevens, zodat het voor de verantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden op zich niet meer mogelijk is de betrokkenen te identificeren. Een intermediaire organisatie kan in twee situaties tussenkomen: enerzijds om persoonsgegevens die afkomstig zijn van één gegevensverstrekker te coderen, anderzijds om persoonsgegevens die afkomstig zijn van verschillende gegevensverstrekkers samen te brengen en te coderen. In haar advies nr. 008/1999 had de Commissie voorgesteld dat de intermediaire organisatie in de eerste situatie zou worden beschouwd als verwerker van persoonsgegevens voor rekening van de gegevensverstrekker. Zodoende wordt zij niet als afzonderlijke verantwoordelijke voor een verwerking van persoonsgegevens beschouwd en onderworpen aan het toezicht van de gegevensverstrekker, overeenkomstig het door de wet van 11 december 1998 gewijzigde artikel 16 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens. Aan deze bemerking is tegemoetgekomen door de herziening van de definitie van "intermediaire organisatie".

In de tweede situatie, waarin persoonsgegevens afkomstig van verschillende gegevensverstrekkers worden samengebracht alvorens te worden gecodeerd, blijft de Commissie van oordeel dat een bijzondere bedreiging ontstaat voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, omdat persoonsgegevens worden gekoppeld die dit voorheen niet waren. In dat geval dient dergelijke intermediaire organisatie een aantal passende waarborgen te bieden en best door of krachtens een wet, en op advies van de Commissie, gemachtigd te zijn om deze taken te vervullen. Zodoende zou deze intermediaire organisatie dus een eigen verantwoordelijkheid hebben en kan men ze dus niet beschouwen als een verwerker die optreedt voor rekening van de onderscheiden gegevensverstrekkers. Indien dit wel het geval zou zijn, zou de verantwoordelijkheid overigens over de gegevensverstrekkers verdeeld worden, wat weinig transparant is voor de personen waarover gegevens worden verwerkt.

Hoofdstuk II : Verwerking van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden

Afdeling 1 : Algemene principes

Artikel 2

I.v.m. het verslag aan de Koning bij dit artikel, wenst de Commissie vooreerst op te merken dat de richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van de natuurlijke personen i.v.m. de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens, niet voorziet in de opdracht, maar in de mogelijkheid om af te wijken van een aantal daarin vervatte principes, indien persoonsgegevens worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. Daarenboven benadrukt de Commissie dat de notie "historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden" in geval van onduidelijkheid zal moeten worden geïnterpreteerd in het licht van de betekenis die deze begrippen hebben in de vermelde richtlijn.

Artikel 3

De Commissie heeft er in haar advies 008/1999 m.b.t. dit artikel op gewezen dat het aan de verantwoordelijke voor de verwerking van gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden toekomt om aan de bevoegde instanties het bewijs te leveren van de onmogelijkheid van de verwezenlijking van de doeleinden door de verwerking van anonieme en/of gecodeerde gegevens. Bovendien is de Commissie van oordeel dat een inbreuk op de bepalingen van dit artikel zal kunnen worden beschouwd als een schending van het door de wet van 11 december 1998 gewijzigde artikel 4, § 1 van de wet van 8 december 1992, die strafrechtelijk kan worden gesanctioneerd. Het ware nuttig een standpunt ten opzichte van deze visie op te nemen in het verslag aan de Koning.

Afdeling 2: Verwerking van gecodeerde persoonsgegevens

Artikel 5

I.v.m. de preciseringen aangebracht in het verslag aan de Koning, wijst de Commissie erop dat een codering van gegevens weliswaar meestal, maar daarom niet noodzakelijk, langs geautomatiseerde weg zal geschieden. Ook de codering van gegevens op papier is mogelijk.

Artikel 6

De Commissie stelt vast dat uit artikel 6 eigenlijk een impliciete vrijstelling voortvloeit op de aangifteplicht bedoeld in artikel 17 van de door de wet van 11 december 1998 gewijzigde wet van 8 december 1992, voor gecodeerde persoonsgegevens die niet hun oorsprong vinden in persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 t.e.m. 8 van de door de wet van 11 december 1998 gewijzigde wet van 8 december 1992. Het ware allicht transparanter deze vrijstelling uitdrukkelijk op te nemen in de lijst van vrijstellingen vervat in de artikelen 29 t.e.m. 40 van het ontwerp van koninklijk besluit.

Afdeling 3: Verwerking van niet-gecodeerde persoonsgegevens

Artikel 9

De Commissie had in haar advies nr. 008/1999 voorgesteld om de afwijking voorzien in punt b) m.b.t. de steekproeftrekking te schrappen. De Commissie blijft van oordeel dat het in dat geval niet verantwoord is de verantwoordelijke voor de verwerking van niet-gecodeerde gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden vrij te stellen van de verplichting tot het informeren en het bekomen van een nadrukkelijke toestemming van de betrokkene. Uiteraard geldt deze verplichting enkel ten aanzien van de personen die in de steekproef zijn opgenomen, en niet m.b.t. de hele populatie waaruit de steekproef wordt getrokken. M.b.t. personen die deel uitmaken van de populatie, maar niet in de steekproef zijn opgenomen, moeten aan de verantwoordelijke voor de verwerking van gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden immers geen niet-gecodeerde gegevens worden meegedeeld. De steekproef wordt volgens de Commissie best steeds getrokken door de verstrekker van de gegevens of door een intermediaire organisatie overeenkomstig de criteria meegedeeld door de verantwoordelijke voor de verwerking. De Commissie zou wel akkoord kunnen gaan met het feit dat ingeval niet-gecodeerde persoonsgegevens worden gebruikt m.b.t. een steekproef van personen, de in de artikelen 7 en 8 voorziene verplichtingen tot informatieverstrekking en tot het bekomen van een uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene niet dienen te worden nageleefd voorafgaandelijk aan het trekken van de steekproef, maar bij het eerste contact tussen de ontvanger van de gegevens en de betrokken personen.

De Commissie merkt bovendien op dat dit artikel niet werd aangepast aan de henummering van de artikelen van het ontwerp van besluit.

Tenslotte moet in de Franse versie van punt d) het woord "exception" worden vervangen door het woord "exemption".

Artikel 10

Ook hier dient in de aanhef van de Franse versie het woord "exception" te worden vervangen door het "exemption".

Hoofdstuk III : Voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet

Artikel 12

De Commissie stelt vast dat de opmerkingen die zij in haar advies nr. 008/1999 formuleerde in ruime mate gevolgd werden.

Naast een lijst van de aangewezen categorieën van personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens, moet er natuurlijk eveneens een lijst beschikbaar zijn van de personen die tot deze categorieën behoren.

Artikel 13

In de Nederlandse tekst van deze bepaling wordt terecht bepaald dat de verantwoordelijke voor de verwerking *voorafgaandelijk* de betrokkene moet inlichten over de redenen van de verwerking van deze gegevens. In de Franse tekst van de bepaling ontbreekt dit aspect. De Commissie dringt erop aan dat de Franse tekst in die zin gewijzigd wordt.

Artikel 14

In haar advies nr. 008/1999 merkte de Commissie op dat artikel 14 van het eerste ontwerpbesluit naar haar oordeel niet voldoende rekening houdt met het zelfbeschikkingsrecht van de personen. Artikel 14 werd in het tweede ontwerpbesluit behouden. De Commissie herhaalt dan ook haar opmerking dat het absolute verbod op de verwerking van gegevens betreffende de raciale afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging, alsook de persoonsgegevens die het seksuele leven betreffen, te verregaand lijkt, en stelt dan ook voor artikel 14 van het ontwerpbesluit te schrappen.

Het blijft verder onduidelijk waarom geen gelijkaardige bepaling met betrekking tot gegevens die de gezondheid betreffen, in het ontwerpbesluit werd opgenomen (cfr. advies nr. 008/1999).

Hoofdstuk IV : Voorwaarden voor de vrijstelling van de kennisgevingsplicht bedoeld in artikel 9, §2 van de wet

Artikel 15

In de mate dat het voorstel van de Commissie wordt gevolgd om een intermediaire organisatie die gegevens afkomstig van verschillende gegevensverstrekkers tezamen brengt en codeert, als een afzonderlijke verantwoordelijke voor een verwerking te beschouwen (zie hoger, bemerkingen m.b.t. artikel 1), herhaalt de Commissie haar voorstel om de vrijstelling van de kennisgevingsplicht in de hypothese voorzien in dit artikel uit te breiden tot intermediaire organisaties die persoonsgegevens enkel verwerken om ze te coderen. Zoniet dreigen weinig instanties bereid te worden gevonden om als intermediaire organisatie op te treden en dreigt het regime van de verwerking van gecodeerde gegevens, voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden te worden uitgehold.

Artikel 16

Artikel 16 bepaalt dat de verantwoordelijke voor de verwerking die zich, buiten het geval van artikel 15 van het besluit, beroept op vrijstelling van de in artikel 9, § 2 van de wet bedoelde kennisgevingsplicht, omdat de kennisgeving onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost, de in artikel 9, § 2 van de wet bedoelde informatie verstrekt wanneer hij voor de eerste keer met de betrokkene in contact treedt.

Deze bepaling kan enkel slaan op het geval dat niet-gecodeerde persoonsgegevens worden verwerkt voor statistische doeleinden of voor historisch of wetenschappelijk onderzoek, of voor bevolkingsonderzoek en de kennisgeving aan de betrokkene onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost.

De voorbeelden die in het verslag aan de Koning worden gegeven i.v.m. direct marketing, passen niet in de context van de vrijstellingen op basis van artikel 9, § 2, tweede lid van de wet en geven de indruk dat de Koning aan artikel 16 een meer algemene draagwijdte wil toekennen, wat uiteraard niet kan. Inzake direct marketing of makelarij in adressen kan door het koninklijk besluit niets geregeld worden op het vlak van vrijstellingen van de kennisgevingsplicht.

Het tweede lid van artikel 16 bepaalt dat, indien de verantwoordelijke voor de verwerking bedoeld in het eerste lid, de persoonsgegevens aan een derde doorgeeft, de in artikel 9, § 2 van de wet bedoelde kennisgeving door deze derde wordt verricht wanneer laatstgenoemde voor de eerste keer met de betrokkene in contact treedt. Deze bepaling vindt geen steun in artikel 9, § 2 van de wet. De derde moet dus in principe de kennisgeving verrichten op het ogenblik van de registratie van de gegevens, tenzij hij zich zelf op de vrijstelling van artikel 9, § 2 van de wet kan beroepen.

Artikel 17

Artikel 17 bepaalt dat de verantwoordelijke voor de verwerking die de betrokkene geen kennis kan geven van deze verwerking omdat deze kennisgeving onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost, hiervan aangifte moet doen bij de Commissie.

In het verslag aan de Koning wordt aangegeven dat deze bepaling bedoeld is voor de verantwoordelijke die persoonsgegevens registreert en nooit de betrokkene daarvan in kennis kan stellen.

De Commissie wijst erop dat de tekst van artikel 17 niet beperkt lijkt tot het bijzondere geval dat er nooit kennis gegeven kan worden. Deze bepaling lijkt eerder een algemene draagwijdte te hebben, en lijkt dus tevens te slaan op de hypothese van artikel 16, met name wanneer de kennisgeving pas gebeurt op het ogenblik dat de verantwoordelijke voor de verwerking voor het eerst met de betrokkene in contact treedt.

Artikelen 18-21

De Commissie heeft geen opmerkingen bij deze bepalingen.

Artikel 22

Artikel 22 bepaalt dat de procedure met betrekking tot de verzoeken die worden ingediend krachtens artikel 13 van de wet door de Commissie in een reglement van orde wordt vastgesteld. Dit reglement van orde moet door de Minister goedgekeurd worden en in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd worden.

Gezien de Commissie haar opdrachten op onafhankelijke wijze moet uitoefenen, lijkt de Minister niet de gepaste instantie om het reglement van orde goed te keuren.

Het ware wellicht dan toch wenselijk om de essentiële elementen van de procedure in het koninklijk besluit op te nemen, zoals het feit dat de betrokkene zich schriftelijk tot de Commissie kan richten om zijn recht bedoeld in artikel 13 van de wet uit te oefenen; het feit dat het verzoek alle relevante elementen moet bevatten waarover de betrokkene beschikt; het feit dat het verzoek van de betrokkene slechts ontvankelijk is indien het wordt ingediend na verloop van een termijn van zes maanden te rekenen van de verzendingsdatum van het vorige antwoord van de Commissie betreffende dezelfde gegevens en dezelfde dienst; het feit dat de betrokkene de Commissie kan verzoeken om gehoord te worden en het feit dat de controle verricht wordt door de Voorzitter van de Commissie of door één of meer leden die door hem worden aangewezen.

Artikel 23

De Commissie heeft geen opmerkingen bij deze bepaling.

Artikel 24

In het gewijzigde ontwerp werden in artikel 24, 3° de woorden 'of foutief' ingevoegd.

Deze invoeging lost het door de Commissie geschetste probleem in haar advies nr. 008/1999 echter niet op. Het gebeurt regelmatig dat de betrokken politiedienst ermee akkoord gaat een bepaald gegeven te verwijderen, zonder dat dit gegeven ten onrechte of foutief verwerkt werd. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om de geregistreerde 'te nemen maatregelen', die met de verwerking van de persoonsgegevens gepaard gaan.

De Commissie herhaalt daarom het voorstel om in artikel 24 enkel te bepalen dat deze informatie waarvan de Commissie, in overleg met de betrokken dienst, bepaalt dat ze kan worden meegedeeld, aan de betrokkene meegedeeld wordt.

Hoofdstuk VII : Aangifte van geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens

Afdeling 1 : Bijdragen die aan de Commissie moeten worden gestort bij de aangifte.

Artikelen 25-28

De artikelen 25-28 (in het eerste ontwerp 32-34) vervangen het koninklijk besluit nr. 12 van 7 maart 1995, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 12bis van 12 maart 1996. Ten opzichte van de voorgestelde bepalingen heeft de Commissie in haar eerste advies een aantal opmerkingen gemaakt van technische aard: onduidelijkheden in de termen en omschrijvingen. Met deze opmerkingen is in de nieuwe tekst rekening gehouden.

Afdeling 2 : Categorieën van verwerkingen die vrijgesteld worden van de aangifteplicht.

Artikelen 29-40

De artikelen 29-40 (in de eerste versie 35-46) vervangen het koninklijk besluit nr. 13 van 12 maart 1996. Dit koninklijk besluit verleende vrijstelling van de aangifteplicht voor een aantal soorten verwerkingen, in ruime mate anticiperend op de omzetting van de Europese richtlijn 95/46/EG. In haar eerste advies heeft de Commissie door middel van een overzichtstabel aangetoond dat niet aan alle criteria die de Europese richtlijn vereist voor het verlenen van deze vrijstellingen was voldaan. Artikel 17, § 8 voorziet in de vrijstelling van aangifteplicht voor verwerkingen die kennelijk geen gevaar inhouden voor inbreuken op de rechten en vrijheden van de betrokkenen met precisering van de volgende elementen:

- A de doeleinden van de verwerking;
- B de categorieën van verwerkte gegevens;
- C de categorieën betrokkenen;
- D de categorieën ontvangers;
- E de periode gedurende dewelke de gegevens worden bewaard.

We hernemen de tabel uit het eerste advies, daarbij in cursief aangevend waar verdere preciseringen voor de verschillende vrijstellingen van aangifte zijn gebeurd:

Artikel	A: doeleinden	B: gegevens	C: betrokkenen	D: ontvangers	E: bewaarperiode
29(35)	Loonadministratie	Enkel persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor loonadministratie	Enkel personen in dienst van of werkzaam ten behoeve van de verantwoordelijke voor de verwerking	<i>Enkel aan de ontvangers die daartoe gerechtigd zijn</i>	<i>Niet langer bewaard dan nuttig voor de doeleinden</i>
30(36)	Administratie van het personeel	Geen gezondheidsgegevens, gevoelige of gerechtelijke gegevens; geen gegevens die een beoordeling van de betrokkene tot doel hebben	Enkel personen in dienst van of werkzaam ten behoeve van de verantwoordelijke voor de verwerking	Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of inzoverre noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doelstellingen	Niet langer dan noodzakelijk voor de personeelsadministratie
31(37)	Boekhouding	Gegevens die uitsluitend betrekking hebben op de boekhouding	<i>Enkel personen van wie de gegevens voor de boekhouding noodzakelijk zijn</i>	Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of inzoverre de mededeling noodzakelijk is voor de boekhouding	<i>Niet langer dan nuttig voor de doeleinden</i>
32(38)	Administratie van vennoten en aandeelhouders	<i>Enkel persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor deze administratie</i>	<i>Enkel personen van wie de gegevens voor deze administratie noodzakelijk zijn</i>	Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling	<i>Niet langer dan nuttig voor de doeleinden</i>

33(39)	Beheer van klanten of leveranciers	Geen gezondheidsgegevens, gevoelige of gerechtelijke gegevens; geen gegevens verkregen van derden	<i>Enkel potentiële, bestaande of gewezen klanten of leveranciers</i>	Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of voor de normale bedrijfsvoering	Niet langer dan noodzakelijk voor de normale bedrijfsvoering
34(40)	Administratie van leden, contacten contactpersonen en begunstigers, door stichtingen of instanties zonder winstoogmerk	geen gegevens verkregen van derden	<i>Enkel eigen leden, personen met wie de verantwoordelijke voor de verwerking regelmatige contacten onderhoudt of begunstigers</i>	Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling	Niet langer dan noodzakelijk
35(41)	In contact treden	Voor communicatie noodzakelijke identificatiegegevens		Geen mededeling aan derden	<i>Niet langer bewaard dan nuttig voor de doeleinden</i>
36(42)	Registratie van bezoekers in het kader van toegangscntrole	Enkel naam en beroepsadres van bezoeker, identificatie van zijn werkgever, identificatie van zijn voertuig, naam, afdeling en functie van de bezochte persoon, tijdstip van bezoek	Enkel bezoekers	Geen ander gebruik	Niet langer dan noodzakelijk voor toegangscontrole

37(43)	Beheer van leerlingen of studenten door instellingen van onderwijs	Geen gegevens verkregen van derden	<i>Enkel potentiële, huidige of gewezen leerlingen of studenten van de betrokken instelling</i>	Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling	Niet langer dan nuttig
--------	--	------------------------------------	---	--	------------------------

Dit overzicht toont aan dat de opstellers van het ontwerp nu de moeite hebben gedaan om in bijna elke cel iets te zetten. Het aantal "preciseringsen" die in feite niets toevoegen aan de algemene bepalingen van de wet is daardoor nog sterk uitgebreid. In het verslag aan de Koning wordt hierbij opgemerkt dat het opstellen van preciseringsen "enkele maanden studie zou vergen en men zich kan afvragen of dergelijke investering in dit geval verantwoord zou zijn". Het komt de Commissie voor dat het wel degelijk de moeite loont om hier enige maanden studiewerk aan te besteden en met dit deel van het uitvoeringsbesluit te wachten tot dit studiewerk is gebeurd.

Hoofdstuk VIII : Openbaar register van de geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens

Artikelen 41-48

De artikelen 41 tot 48 (in het eerste ontwerp 47 tot 55) regelen de raadpleging van het openbaar register dat door de Commissie wordt samengesteld op basis van de aangiften van verwerkingen, in uitvoering van artikel 18 van de wet. In haar eerste advies had de Commissie een aantal opmerkingen geformuleerd die voornamelijk ingegeven waren door praktische overwegingen. Deze opmerkingen zijn allemaal ter harte genomen, op twee na. In artikel 44 (voorheen 51) wordt in de Franse versie nog steeds de weinig gangbare term 'écran d'explication' gebruikt, wellicht een vergetelheid, en in artikel 45 wordt nog steeds gesteld dat bij een schriftelijk verzoek via de post het adres waarnaar dit uittreksel moet worden verzonden moet worden meegedeeld. Vermoedelijk heeft de opsteller de draagwijdte niet gevat van het voorstel tot schrappen van deze bepaling. Dit voorstel tot schrappen was geenszins een teken van overmoed vanwege de Commissie waarbij zij zich bij machte achtte om deze uittreksels te kunnen verzenden zonder te beschikken over een adres. Veeleer wijst het erop dat het zo evident is dat men een adres moet meedelen indien men vraagt om iets op te zenden dat het niet nodig is hiervan een wettelijke verplichting te maken. Zeker niet in de vorm zoals dit nu voorkomt, namelijk als één van drie informatie-elementen waarvan minstens één moet voorkomen in de aanvraag. Dit kan de Commissie wel degelijk in een absurde positie brengen, namelijk deze van verzoeken die geldig zijn en waaraan zij dus moet voldoen, zonder over de gegevens te beschikken die haar in staat stellen om dit te doen.

Hoofdstuk IX : Doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de Europese Gemeenschap

Om de draagwijdte van de bepalingen van het verslag aan de Koning, waarvan de inhoud grondig gewijzigd werd in vergelijking met de voorheen aan de Commissie voorgelegde tekst, te vatten, beschikte de Commissie over een vergelijkende tabel, met als titel I: Advies van de Commissie/aanpassing van het ontwerp van koninklijk besluit. Deze tabel wil aantonen dat de auteurs van het ontwerp geprobeerd hebben om in ruime mate het advies van de Commissie te volgen.

De Commissie staat er niettemin op enkele opmerkingen te herhalen en enkele vragen in verband met de nieuwe tekst te formuleren.

Aldus bemerkte de Commissie bij de keuze van het systeem voor het vastleggen van de "zogenaamde voldoende contractuele waarborgen", zoals vereist door artikel 22, § 2 van de wet, dat het vastleggen van deze waarborgen via koninklijk besluit op uniforme wijze gebeurde en geen enkel onderscheid maakte naargelang de aard van de gegevensstroom of van de uitgevoerde gegevens.

Artikel 49

Het ontwerp van koninklijk besluit voert in zijn artikel 49 een uitzondering in betreffende de in de artikelen 6 en 8 van de wet beoogde persoonsgegevens. De formulering van deze uitzondering is weinig duidelijk: "De naleving van de bepalingen van dit hoofdstuk kan echter de uitvoer van persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 en 8 van de wet niet rechtvaardigen". Is er sprake van een volledig verbod op iedere doorgifte van gevoelige gegevens of gaat het om een verbod om beroep te doen op het gebruik van het systeem van de "zogenaamde voldoende contractuele waarborgen" voor de uitvoer van dergelijke gegevens ?

In elk geval benadrukt de Commissie de noodzaak om in een verbod of in beperkingen te voorzien op het gebruik van het systeem van de "zogenaamde voldoende contractuele waarborgen" in andere gevallen dan de zogenaamde gevoelige gegevens. Dit is, zonder volledig te willen zijn, het geval voor de doorgifte op grote schaal van gegevens betreffende bevolkingscategorieën, en voor het gebruik van gegevens voor commerciële doeleinden of in het kader van gegevens betreffende werknemers. Kortom, het ligt volgens de Commissie niet voor de hand dat het systeem van het koninklijk besluit, dat op uniforme wijze het niveau van de contractuele waarborgen vastlegt, het te verkiezen systeem is. Onder voorbehoud van artikel 31, lid 4 wenst de Commissie dat het niveau van de contractuele waarborgen aangepast kan worden naargelang de bijzondere kenmerken van bepaalde sectoren, van bepaalde gegevens of van bepaalde doeleinden.

Artikel 50

De formulering van het nieuwe artikel 50, dat het oude artikel 56 vervangt, voegt bijkomende voorwaarden toe inzake de minimale inhoud van de bepalingen, zoals de Commissie dat verlangde. Ofschoon de Commissie met deze aanvullingen en bepaalde verduidelijkingen instemt, wenst zij evenwel te benadrukken dat er niets is voorzien betreffende de sancties bij niet-eerbiediging van de bepalingen en betreffende het recht van de betrokken persoon om er zich op te beroepen. Elke leemte is des te erger vermits de nieuwe tekst alle aansprakelijkheid van de uitvoerder opheft en de betrokken persoon, indien zijn rechten worden geschonden, bijgevolg het risico loopt geen enkel recht op verhaal te hebben.

Artikel 51

Het nieuwe artikel 51 voert de verplichting in voor de verantwoordelijke van de verwerking om de betrokken persoon (voorafgaand aan de gegevensuitvoer) op de hoogte te brengen van bepaalde kenmerken van de verwerking. Deze bijkomende informatie vindt haar wettelijke grondslag in artikel 9, § 1 en 2, e)

Wat deze inlichtingen betreft, merke men op dat het nuttig ware geweest niet enkel informatie mede te delen betreffende de bestemming, maar eveneens betreffende zijn mogelijk geografisch adres. Naar aanleiding van het tweede punt veronderstellen we dat de betrokken persoon op de hoogte moet gesteld worden van de gegevenscategorieën, en niet van de gegevens.

De in artikel 51, lid 2 voorziene vrijstelling voor de verantwoordelijken die reeds door artikel 9, § 2, lid 2 van de wet vrijgesteld werden, is logisch, maar schept interpretatieproblemen betreffende de ruime uitzonderingen voorzien in artikel 9, §2. Volstaat het dat de registratie of de mededeling door de uitvoerende instelling wordt uitgevoerd met als doel een door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie voorziene bepaling toe passen, opdat de uitvoer mogelijk zou zijn zonder dat de betrokken persoon op de hoogte wordt gebracht ? Kan een onderneming, die krachtens een wettelijke bepaling gegevens betreffende haar werknemers registreert, daarom de gegevens van al haar personeelsleden meedelen aan het buitenland, bijvoorbeeld aan de centrale vestigingsplaats van een multinational ?

Artikel 51, lid 3 verplicht de verantwoordelijke om aan de Commissie de in het lid 4 bedoelde informatie, namelijk de informatie die aan de betrokken personen meegedeeld wordt, te bezorgen, op een formulier dat door de Commissie werd opgesteld. Deze plicht tot mededeling aan de Commissie slaat niet op de contractuele bepalingen, die het voorwerp van artikel 50 uitmaken. Deze beperking verwondert de Commissie des te meer daar het oude artikel 56, laatste lid in deze plicht voorzag. De Commissie zal immers niet enkel op basis van de informatie die aan de betrokkenen wordt meegedeeld kunnen nagaan of de bescherming passend is, maar ook op basis van de contractuele bepalingen.

Lid 4 verleent aan de Commissie precies het recht om zich te verzetten tegen de voorgenomen doorgifte of om deze te onderwerpen aan bijkomende voorwaarden. Deze bepaling wekt verbazing. De Commissie kan zich slechts uitspreken op grond van de meegedeelde informatie, waarvan op gewezen werd dat zij totaal onvolledig is.

Vervolgens komt de bepaling terug op de algemene strekking van het koninklijk besluit zonder dat de auteurs van het ontwerp hierover uitleg verschaffen.

De Commissie wenst bijgevolg dat de auteurs van het ontwerp het door Hoofdstuk IX ingestelde systeem duidelijker maken. Het koninklijk besluit legt een bepaald aantal voorwaarden vast. De draagwijdte van dit stelsel is onduidelijk. Moet men ervan uitgaan dat wanneer de verantwoordelijke voor de verwerking aan deze voorwaarden voldoet, hij automatisch het recht heeft om gegevens uit te voeren, of moet men geloven dat, zoals de nieuwe formulering van artikel 50, lid 1 zou kunnen laten uitschijnen ("De persoonsgegevens mogen slechts verstrekt worden aan..."), er bij de eerbiediging van deze voorwaarden een onderzoek geval per geval door de Commissie toch niet uitgesloten is ? De Commissie zou het passende karakter van deze voorwaarden kunnen onderzoeken op grond van de bijzonderheden van de doorgifte en, ondanks het feit dat er minimale bepalingen aanwezig zijn en de betrokkenen in kennis werden gesteld, de doorgifte blokkeren of onderwerpen aan bijkomende voorwaarden.

Tenslotte hebben de auteurs van het ontwerp, ingevolge het advies van de Commissie, het oude artikel 57 geschrapt. Deze interpretatie van het advies van de Commissie kan verbazing wekken. Waar de Commissie zich verzette tegen de instelling van een systeem van objectieve aansprakelijkheid van de uitvoerder voor elke nadelige handeling tengevolge van deze doorgifte, sloeg haar kritiek op de categorische en ongenueanceerde aard van de bepaling.

In naam van de belangen die ze verdedigt, kan ze evenwel niet aanvaarden dat de uitvoerder niet automatisch verantwoordelijk kan worden gesteld als hij gegevens uitvoert in weerwil van de naleving van de in het koninklijk besluit gestelde voorwaarden, of indien hij, tengevolge van de uitvoering, nadat hij heeft vastgesteld of moeten vaststellen dat de contractuele bepalingen niet werden nageleefd, de voorziene sancties niet heeft getroffen of, beter nog de stroom niet heeft geblokkeerd.

Ofschoon de eerste hypothese gedekt lijkt te worden door het door artikel 25 van de wet ingevoerde systeem van de aansprakelijkheid, is het niet vanzelfsprekend dat dit ook voor de tweede hypothese het geval is. De Commissie wenst bijgevolg dat de auteurs van het ontwerp opheldering verschaffen bij dit punt.

De secretaris

De voorzitter

(get)M.-H. BOULANGER

(get)P. THOMAS